

แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล
ของโรงเรียนพื้นที่สูง กลุ่มโรงเรียนขุนยวม-แม่เงา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1*

GUIDELINES FOR MANAGING EDUCATIONAL INSTITUTIONS ACCORDING
TO THE PRINCIPLES OF GOOD GOVERNANCE OF HIGHLAND SCHOOLS KHUN
YUAM-MAE NGAO SCHOOL GROUP UNDER THE MAE HONG SON PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

สรพงษ์ มีมิตรภาพ*, สุภาพรณ กิตติรัชฎานนท์ และ วิทยา พัฒนเมธาดา

Sorapong Meemitapab*, Supharn Kittiruchadanon and Witaya Putmetada

คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ตาก ประเทศไทย

Faculty of Education, Northern College, Tak, Thailand

*Corresponding author E-mail: pongmeemit@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพื้นที่สูง และ 2) เพื่อหาแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพื้นที่สูง โดยการวิจัยแบบผสม แบ่งการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล และขั้นหาแนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนกลุ่มโรงเรียนขุนยวม-แม่เงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 จำนวน 101 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ใช้การเลือกแบบเจาะจงตามคุณสมบัติกำหนด เครื่องมือเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.14) เรียงจากสูงไปหาลด คือ ความรับผิดชอบทางการบริหาร ประชาธิปไตย ค่านิยมประชาธิปไตย การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ และแพลตฟอร์มดิจิทัลกลาง ตามลำดับ ปัญหา คือ การมอบหมายงานไม่ชัดเจน ไม่ปรับปรุงกฎระเบียบให้ทันสมัยสอดคล้องกับปัจจุบัน ไม่ให้โอกาสผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมจัดการศึกษา การบริหารตามหลักประชาธิปไตยไม่ต่อเนื่องและไม่นำดิจิทัลมาใช้พัฒนาข้อมูลอย่างทั่วถึง ตามลำดับ แนวทางการพัฒนา ควรกำหนดให้มีการนำระบบดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงานและอำนวยความสะดวกให้กับผู้รับบริการ กำหนดโครงสร้างบริหารงานเพื่อการสู่เป้าหมายความสำเร็จที่ชัดเจน มีวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์และเป้าหมายประสงค์การปฏิบัติงาน มีการติดตามประเมินผลและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการบริหารสถานศึกษา และมีการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัยแก่บุคลากรอยู่เสมอ

คำสำคัญ: ธรรมาภิบาล, โรงเรียนพื้นที่สูง, การบริหารสถานศึกษา

* Received June 11, 2024; Revised June 28, 2024; Accepted July 7, 2024

Abstract

This research aims to 1) Study the conditions and problems of educational institution administration according to the principles of good governance and 2) To find ways to develop educational institution administration according to the principles of good governance by mixed methods research, The research is divided into 2 stages: the stage is to study the conditions and problems of management according to the principles of good governance. and finding ways to develop management according to the principles of good governance. the target group is administrators and teachers of the Khunyuam-Maengao school group under the Mae Hong Son primary educational service area office 1, there were 101 people and 9 experts. Choose according to features. The tools were questionnaires and structured interviews. Data were analyzed by frequencies, percentages, means, standard deviations and content analysis. The research results found that The conditions of educational institution administration according to the principles of good governance Overall it is at a high level ($\bar{X} = 3.71, = 0.14$). Arranged from highest to lowest is administrative responsibility, Pracharat, democratic values, new public management and the central digital platform, respectively. The management problem is that the designation of responsible persons for assignments is not clear. Not updating regulations to be consistent with the current situation Not giving stakeholders the opportunity to participate in organizing the study. The administration according to democratic principles is still not continuous and digital has not yet been used to collect and develop information thoroughly, respectively, according to the development guidelines. It should be determined that digital systems are used in operations and provide convenience to service recipients. Establish a management structure for achieving clear success goals, with a vision, strategy and operational objectives, with continuous monitoring, evaluation and improvement. Provide an opportunity for all parties to participate in expressing their opinions in the administration of educational institutions. And there is always development of morality, ethics, and discipline for personnel.

Keywords: Good Governance, Highland Schools, Educational Institution Administration

บทนำ

การพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) ให้ความสำคัญต่อการเสริมสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นต่อการบริหารจัดการประเทศอย่างแท้จริง เป็นปัจจัยเสริมให้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยมีลักษณะเปิดให้ประชาชนมีเสรีภาพภายใต้ระบบเศรษฐกิจเสรีนิยม จึงกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาโดยการน้อมนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการ มุ่งให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของคนให้มีพื้นฐานทางจิตใจที่ยึดมั่นในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริตและความรอบรู้ รู้จักสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบ นอกจากนี้ยังคงไว้ซึ่งยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม มุ่งสร้างโอกาสให้ทุกคนเข้าถึงการบริการทางสังคมที่มีคุณภาพและสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเสมอภาค สร้างความโปร่งใสในกระบวนการตัดสินใจบนพื้นฐานของการใช้หลักนิติธรรม หลักคุณธรรมและจริยธรรม และหลักแห่งผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) โดยการกำหนดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

ระบบราชการไทย (พ.ศ. 2566-2570) ให้เป็นกลไกผลักดันระบบราชการของรัฐในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี เพื่อเพิ่มขีดสมรรถนะข้าราชการให้สามารถเรียนรู้ ปรับตัวสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในการอำนวยความสะดวกและการให้บริการประชาชนอย่างทันกาล โดยยึดมั่นในหลักของจริยธรรมและธรรมาภิบาลที่ดีในตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2565)

การบริหารจัดการของสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ในการให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนและเป็นหน่วยงานของรัฐ จึงต้องมีการนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีมาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาในฐานะที่เป็นนิติบุคคล ด้วยหลักธรรมาภิบาลที่ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ถูกต้องตามเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) ผลจากการดำเนินการพัฒนาระบบราชการตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2556-2561) พบว่า การสร้างความเชื่อถือไว้วางใจ ประชาชนมีความพึงพอใจร้อยละ 79 เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.20 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 84.75 ในปี 2562 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2565) และผลการวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลและประสิทธิผลของสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่เห็นความสำคัญในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา โดยยึดกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรม ความโปร่งใสความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้และเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น จะทำให้การบริหารสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์และมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษาทางบวกในระดับสูง (จันทร์วิภา จันทการ, 2564) รวมทั้งยังมีผลต่อความตั้งใจในการปฏิบัติงานของครู เมื่อผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการชี้แจงช่วยแนะแนวทางการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับให้เข้าใจอย่างถูกต้อง การได้รับโอกาสให้มีส่วนร่วมการรับผิดชอบในการวางแผน แสดงความคิดเห็นร่วมตัดสินใจ ได้รับความเคารพในความเห็นต่าง จึงทำให้ครูมีความมั่นใจและเกิดความมุ่งมั่น มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ (กัลยารัตน์ มั่นสัตย์, 2565)

ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 เพื่อจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ.2566-2570) พบว่า บุคลากรยังขาดโอกาสการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ขาดความเข้าใจและไม่มีความตระหนักในแผนงาน บทบาทหน้าที่ และการทำงานเป็นทีม ขาดสมรรถนะและทักษะการบริหาร ไม่เป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ร่วมงาน ผู้บริหารไม่นำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา การบริหารงบประมาณขาดความโปร่งใสไม่สามารถตรวจสอบได้อย่างทั่วถึงชัดเจน ผลจากการทบทวนสภาพแวดล้อมข้างต้น จึงได้กำหนดเป็นวิสัยทัศน์ร่วมไว้ว่า “สร้างคุณภาพผู้เรียน บนความหลากหลายของชาติพันธุ์ สู่การพัฒนาศักยภาพอย่างยั่งยืน” โดยกำหนดเป็นพันธกิจในการส่งเสริม พัฒนาระบบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลและจัดการศึกษาโดยใช้ดิจิทัล สร้างค่านิยมขององค์กรด้วยการบริการที่ดี มีวินัย มีความโปร่งใส ให้มีส่วนร่วม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1, 2565)

โรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนขุนยวม-แม่เงา จังหวัดแม่ฮ่องสอน จัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษาทำหน้าที่บริหารตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ยึดหลักปฏิบัติตามข้อกำหนดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) แต่ผลการปฏิบัติงาน พบว่า การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในสถานศึกษายังประสบปัญหา รวมถึงการจัดการอบรมให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้นำหลักและแนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล มาปรับใช้ในการดำเนินงานมากขึ้นแล้ว แต่บุคลากรบางส่วนยังไม่ได้นำหลักการมาปรับใช้อย่างเป็นรูปธรรม ทำให้การปฏิบัติงานเกิดปัญหาและข้อขัดแย้ง ที่ส่งผลไปถึงคุณภาพ

ของการจัดการศึกษาด้วยความเป็นมา ความสำคัญที่เป็นประโยชน์และด้วยบริบทที่เป็นสภาพของปัญหา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนขุนยวม-แม่เงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ว่าจะมีการนำหลักการของธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาที่อยู่บนพื้นที่สูงมากน้อยเพียงใด การดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาลพบปัญหาอุปสรรคใดบ้างอย่างไร ทั้งนี้ เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการหาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพื้นที่สูงกลุ่มโรงเรียนขุนยวม-แม่เงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนจะยังประโยชน์ต่อหน่วยงานทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่สนใจได้นำไปประยุกต์ใช้พัฒนาการบริหารองค์กรให้เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพื้นที่สูงกลุ่มโรงเรียนขุนยวม-แม่เงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1
2. เพื่อหาแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพื้นที่สูงกลุ่มโรงเรียนขุนยวม-แม่เงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพื้นที่สูงกลุ่มโรงเรียนขุนยวม-แม่เงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของกลุ่มโรงเรียนขุนยวม-แม่เงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 จำนวน 101 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 9 คน และครูผู้สอน จำนวน 92 คน

เครื่องมือและการหาคุณภาพ เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบกำหนดคำตอบให้เลือกเพียงคำตอบเดียว (Multiple Choice) ตอนที่ 2 สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพื้นที่สูง กลุ่มโรงเรียนขุนยวม-แม่เงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) และตอนที่ 3 ปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพื้นที่สูง กลุ่มโรงเรียนขุนยวม-แม่เงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 เป็นแบบกำหนดคำตอบให้เลือกตอบมากกว่า 1 คำตอบ (Multiple Response) ผู้วิจัยสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1. ยกร่างข้อคำถามจากนิยามปฏิบัติการทั้ง 5 ด้าน ได้คำถามสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพื้นที่สูง จำนวน 55 ข้อ และปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพื้นที่สูง จำนวน 35 ข้อ

2. นำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง ให้ข้อเสนอแนะ นำมาปรับปรุง

3. นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เพื่อประเมินความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) แล้วนำผลมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of item-Objective Congruence) ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.60-1.00 ทุกข้อ

4. ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะและพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อให้ค่าประสิทธิภาพด้วยการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่ประชากร เป็นผู้บริหารและครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนเมืองปอน-แม่ก็ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .820

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์นเพื่อส่งให้ผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนขุนยวม-แม่เงา ทั้ง 8 โรงเรียน เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล แจกแบบสอบถาม ชี้แจงการตอบแบบสอบถามแต่ละตอน นัดหมายการเก็บคืน ถึงกำหนดเดินทางไปเก็บด้วยตนเอง ได้ 101 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 นำมาตรวจความถูกต้องเตรียมวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency distribution) และค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปตาราง อภิปรายผลด้วยความเรียงตามค่าร้อยละจากสูงไปหาต่ำ

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพื้นที่สูง กลุ่มโรงเรียนขุนยวม-แม่เงา ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) กำหนดค่าระดับคะแนนและการแปลผลไว้ ดังนี้

ระดับ 5 คะแนนระหว่าง 4.51-5.00 หมายความว่า มีสภาพการบริหารมากที่สุด

ระดับ 4 คะแนนระหว่าง 3.51-4.50 หมายความว่า มีสภาพการบริหารมาก

ระดับ 3 คะแนนระหว่าง 2.51-3.50 หมายความว่า มีสภาพการบริหารปานกลาง

ระดับ 2 คะแนนระหว่าง 1.51-2.50 หมายความว่า มีสภาพการบริหารน้อย

ระดับ 1 คะแนนระหว่าง 1.00-1.50 หมายความว่า มีสภาพการบริหารน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพื้นที่สูง กลุ่มโรงเรียนขุนยวม-แม่เงา ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปตารางเรียงอันดับปัญหา

ขั้นตอนที่ 2 การหาแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพื้นที่สูงกลุ่มโรงเรียนขุนยวม-แม่เงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เลือกแบบเจาะจงตามคุณสมบัติกำหนด เป็นนักวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา 3 คน ผู้บริหารการศึกษา 3 คน และผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน

เครื่องมือและการหาคุณภาพ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) มี 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลสังเขปของผู้ให้ข้อมูล เป็นแบบเติมคำ (Completion form) ตอนที่ 2 เป็นคำถามปลายเปิด (Open-end) มีวิธีการ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวกับการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

2. นำผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพื้นที่สูงกลุ่มโรงเรียนขุนยวม-แม่เงา ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดแต่ละด้าน ๆ ละ 3 ข้อ และปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพื้นที่สูงกลุ่มโรงเรียนขุนยวม-แม่เงา ที่มีค่าร้อยละสูงที่สุดแต่ละด้าน ๆ ละ 3 ข้อ มาสรุปอุปนัย

3. ยกร่างเป็นแบบสอบถามภาพรวมแต่ละด้าน ๆ ละ 1 ข้อ รวม 5 ข้อ

4. นำแบบสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องของการใช้ภาษา ความครอบคลุมสอดคล้องกับเนื้อหาและให้ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไข จัดพิมพ์เป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เก็บข้อมูล

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล ขอหนังสือแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิจากบัณฑิตวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิพร้อมแบบสัมภาษณ์ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนเป็นรายบุคคลเพื่อศึกษาล่วงหน้า ติดต่อประสานเพื่อนัดหมายเมื่อวันเวลาผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์ตามกำหนดด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล นำผลจากการสัมภาษณ์มาสรุปเป็นรายด้านรายบุคคล สรุปอุปนัย วิเคราะห์ความสอดคล้องความถี่ จัดลำดับตามความถี่จากสูงไปหาต่ำ เสนอในรูปตารางวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพื้นที่สูง กลุ่มโรงเรียนขุนยวม-แม่เงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ผลการวิจัยดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพื้นที่สูง โดยรวม

ด้าน	รายการ	สภาพการบริหาร		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่	3.59	0.31	มาก
2	ค่านิยมประชาธิปไตย	3.76	0.20	มาก
3	ประชาธิปไตย	3.83	0.23	มาก
4	ความรับผิดชอบทางการบริหาร	3.86	0.30	มาก
5	แพลตฟอร์มดิจิทัลกลาง	3.55	0.34	มาก
	โดยรวม	3.71	0.14	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพื้นที่สูง กลุ่มโรงเรียนขุนยวม-แม่เงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยรวมมีการบริหารอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.14) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงจากสูงที่สุดไปหาต่ำสุด คือ ความรับผิดชอบทางการบริหาร สูงที่สุด ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.30) รองลงมา คือ ประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.23) ค่านิยมประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.20) การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 0.31) และแพลตฟอร์มดิจิทัลกลาง ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.34) ตามลำดับ

2. ปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพื้นที่สูง กลุ่มโรงเรียนขุนยวม-แม่เงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 มีผลการวิจัยแต่ละด้าน ดังนี้

2.1 การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ปัญหาสูงสุด 3 อันดับแรก คือ สถานศึกษาขาดการกำหนดผู้รับผิดชอบและมอบหมายงานอย่างชัดเจน (ร้อยละ 29.70) ผู้บริหารสถานศึกษาไม่มีการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม (ร้อยละ 25.74) และบุคลากรปฏิบัติราชการไม่สามารถให้บริการอย่างมีคุณภาพต่อผู้รับบริการ (ร้อยละ 24.75) ตามลำดับ

2.2 ค่านิยมประชาธิปไตย ปัญหาสูงสุด 3 อันดับแรก คือ สถานศึกษาขาดการปรับปรุงกฎระเบียบให้มีความทันสมัยต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน (ร้อยละ 34.65) บุคลากรในสถานศึกษาไม่ได้รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานของสถานศึกษาได้ทุกระยะตามกำหนด (ร้อยละ 18.81) และสถานศึกษาไม่มีการวางระบบในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก (ร้อยละ 17.82) ตามลำดับ

2.3 ประชาธิปไตย ปัญหาสูงสุด 3 อันดับแรก คือ สถานศึกษาไม่ให้บริการผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา (ร้อยละ 24.75) ผู้บริหารสถานศึกษาไม่มุ่งเน้นการสร้าง ความพึงพอใจแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา (ร้อยละ 21.78) และบุคลากรในสถานศึกษาไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์กิจกรรมโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน (ร้อยละ 19.80) ตามลำดับ

2.4 ความรับผิดชอบทางการบริหาร ปัญหาสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรไม่ยึดมั่นในหลักประชาธิปไตย เอนเอียงเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง (ร้อยละ 26.73) ผู้บริหารสถานศึกษาขาดการบริหารเชิงรุก การคิดเชิงบวกและไม่มีจิตบริการ (ร้อยละ 25.74) และบุคลากรขาดคุณธรรม จริยธรรมและไม่คำนึงถึงประโยชน์ของผู้รับบริการ (ร้อยละ 15.84) ตามลำดับ

2.5 แพลตฟอร์มดิจิทัลกลาง ปัญหาสูงสุด 3 อันดับแรก คือ สถานศึกษาไม่รวบรวม ปรับเปลี่ยน ข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัลเพื่อใช้ประโยชน์และพัฒนาบริการนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ (ร้อยละ 45.54) สถานศึกษาไม่มีการพัฒนาบริการดิจิทัลให้ง่าย สะดวกรวดเร็ว ปลอดภัยและมีคุณภาพสูง (ร้อยละ 39.60) และสถานศึกษา ชุมชน หน่วยงานอื่น ๆ ไม่สามารถร่วมมือกันเพื่อสร้าง

ปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า การมอบหมายงานไม่ชัดเจน ไม่ปรับปรุง ภาวะเทียบให้ทันสมัยสอดคล้องกับปัจจุบัน ไม่ให้โอกาสผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมจัดการศึกษา การบริหารตามหลัก ประชาธิปไตยไม่ต่อเนื่องและไม่นำดิจิทัลมาใช้พัฒนาข้อมูลอย่างทั่วถึง ตามลำดับ

3. แนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพื้นที่สูง กลุ่มโรงเรียน ขุนยวม-แม่เงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ผลการวิจัยแต่ละด้าน ดังนี้

3.1 การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ พบว่า สถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ และ เป้าประสงค์ที่ชัดเจน มีกระบวนการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐาน มีการติดตามประเมินผลและพัฒนาปรับปรุง อย่างต่อเนื่องเป็นระบบจนเกิดความสำเร็จบรรลุเป้าหมายขององค์กร (ความถี่ = 6) ผู้บริหารควรบริหารโดยมุ่งสู่ ความเป็นเลิศแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ ส่งเสริมให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้อย่างมืออาชีพ มีผลงานที่เป็นเชิงประจักษ์ เป็นรูปธรรม (ความถี่ = 5) และสถานศึกษาควรยึดหลักการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมใน การบริหารจัดการโรงเรียน (ความถี่ = 4) ตามลำดับ

3.2 ค่านิยมประชาธิปไตย พบว่า สถานศึกษาควรมีโครงสร้างการบริหาร การพัฒนางาน เป้าหมาย ความสำเร็จที่ชัดเจน ปรับปรุงภาวะเทียบให้เหมาะสมมีความทันสมัย (ความถี่ = 5) ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ บุคลากรที่เกี่ยวข้อง แสดงความคิดเห็น ร่วมแก้ไขปัญหและนำข้อมูลที่ได้มาปรับใช้พัฒนาการบริหารงาน (ความถี่ = 4) และผู้บริหารควรมอบหมายงานให้บุคลากรตามความถนัด และความชอบ ให้เป็นธรรมทั่วถึงเสมอ ภาคให้บุคลากรมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน (ความถี่ = 3) ตามลำดับ

3.3 ประชาธิปไตย พบว่า ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียทั้งในและนอก โรงเรียนร่วมแสดง ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ เพื่อนำมาใช้พัฒนาการบริหารงาน (ความถี่ = 6) ผู้บริหารควรมีแผนภูมิการทำงานของ บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ อย่างเหมาะสมชัดเจน (ความถี่ = 4) และควรให้บุคลากรมีส่วนร่วมจัดทำแผนกลยุทธ์/ กิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ในโรงเรียน เพื่อให้การบริหารมีประสิทธิภาพ (ความถี่ = 3) ตามลำดับ

3.4 ความรับผิดชอบทางการบริหาร พบว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัยข้าราชการครูและบุคลากร มีการติดตามอย่างเป็นระบบ เพื่อให้มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ (ความถี่ = 6) ผู้บริหารควรใช้หลักคุณธรรมบริหาร ยึดมั่นความเป็นกลาง ไม่เลือกปฏิบัติ (ความถี่ = 4) และ ผู้บริหารและบุคลากรควรยึดถือคุณธรรม จริยธรรมมุ่งการสร้าง ความพึงพอใจต่อผู้รับบริการ (ความถี่ = 3) ตามลำดับ

3.5 แพลตฟอร์มดิจิทัลกลาง พบว่า สถานศึกษาควรมีการกำหนดรูปแบบการทำงาน โดยนำ ระบบดิจิทัลมาใช้ เพื่อลดขั้นตอน กระบวนการทำงาน เอกสารให้เป็นไปตามมาตรฐาน เพื่ออำนวยความสะดวก ให้กับผู้รับบริการ (ความถี่ = 6) ควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะให้สามารถ เลือกใช้เทคโนโลยีได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้มีประสิทธิภาพ (ความถี่ = 5) และ ควรมีการพัฒนา ปรับเปลี่ยนข้อมูลโดยใช้ระบบดิจิทัลให้เข้าถึงง่าย สะดวกรวดเร็ว ปลอดภัยมีคุณภาพสูง เพื่อพัฒนาบริการนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน (ความถี่ = 4) ตามลำดับ

แนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า สถานศึกษาควรกำหนดให้มีการนำระบบ ดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงานและอำนวยความสะดวกให้กับผู้รับบริการ กำหนดโครงสร้างบริหารงานเพื่อการสู่ เป้าหมายความสำเร็จที่ชัดเจน มีวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์และเป้าหมายการปฏิบัติงาน มีการติดตาม ประเมินผล

และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการบริหารสถานศึกษา และมีการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัยแก่บุคลากรอยู่เสมอ

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพื้นที่สูง กลุ่มโรงเรียนขุนยวม-แม่เงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 มี ดังนี้

1. สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพื้นที่สูงกลุ่มโรงเรียนขุนยวม-แม่เงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีความตระหนักและให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการศึกษา เพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และการให้บริการชุมชนในที่ตั้งอย่างเสมอภาคเท่าเทียม กำหนดเป็นนโยบายและวิสัยทัศน์การปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรม เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน และชุมชนได้อย่างเหมาะสม ทำให้ผู้มีส่วนได้เสียกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนพึงพอใจและเชื่อมั่นต่อสถานศึกษา เป็นไปตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่กล่าวไว้ว่า สถานศึกษาเป็นหน่วยงานของรัฐ จึงต้องมีการนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีมาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษา เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาในฐานะที่เป็นนิติบุคคล ด้วยหลักการของธรรมาภิบาล ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ถูกต้องตามเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) และสอดคล้องกับการศึกษาของ จุฬาลงกรณ์ เก่งกลិត เรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตธรรมจักร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก (จุฬาลงกรณ์ เก่งกลิต, 2564) และสอดคล้องกับการศึกษาของ อำนาจ เผือกบริสุทธิ์ เรื่องหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เช่นกัน (อำนาจ เผือกบริสุทธิ์, 2560)

2. ปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพื้นที่สูง กลุ่มโรงเรียนขุนยวม-แม่เงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษามีการกำหนดผู้รับผิดชอบและมอบหมายงานยังไม่ชัดเจน ไม่มีการปรับปรุงกฎระเบียบให้มีความทันสมัยต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน การให้บริการผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาไม่ทั่วถึง ไม่รวบรวม ปรับเปลี่ยนข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัลเพื่อใช้ประโยชน์และพัฒนาบริการ ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรไม่ยึดมั่นในหลักการของประชาธิปไตย เอนเอียงเข้าข้างใฝ่ใดใฝ่หนึ่ง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสถานศึกษาส่วนใหญ่ของกลุ่มโรงเรียนขุนยวม-แม่เงาเป็นโรงเรียนขนาดเล็กมีครูผู้สอนไม่ถึง 20 คน การจัดโครงสร้างการบริหารจึงเป็นแบบองค์รวม การเข้าถึงข่าวสารเหตุการณ์ใหม่ ๆ ล่าช้าไม่ทันเหตุการณ์ มีข้อจำกัดด้านบุคคลและทรัพยากรการบริหาร ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์ มีปัญหาการติดต่อสื่อสารและวัฒนธรรม และสอดคล้องกับการศึกษาของ ธีรฤดี สารดวงขวัญ เรื่องการนำแนวคิดการบริหารงานภาครัฐแนวใหม่ไปใช้ในกรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง พบว่า การกำหนดผู้รับผิดชอบไม่ชัดเจน ซึ่งหน่วยงานประสบปัญหาการปรับปรุงระบบข้อมูลสารสนเทศที่ไม่เป็นปัจจุบัน (ธีรฤดี สารดวงขวัญ, 2563) และสอดคล้องกับการศึกษาของ กมลสันต์ ศรียารัตน์ เรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในยุคระบบราชการ 4.0 กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พบว่า การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ ในการเสนอความคิดเห็น และผู้นำในพื้นที่ขาดการมีส่วนร่วม ยังขาดการกระตุ้น การปลูกฝัง การสร้างจิตสำนึกให้แก่บุคลากรในหน่วยงาน (กมลสันต์ ศรียารัตน์, 2562)

3. แนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพื้นที่สูง กลุ่มโรงเรียน ขุนยวม-แม่เงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษา ต้องมีวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์และเป้าประสงค์ โครงสร้างการบริหารงาน การพัฒนางาน มีเป้าหมายความสำเร็จ ที่ชัดเจน เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งในและนอกโรงเรียนร่วมแสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะ ส่งเสริม ให้มีการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ระเบียบวินัยแก่ข้าราชการครูและบุคลากร และกำหนดรูปแบบการทำงาน โดยการนำระบบดิจิทัลมาใช้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะวิสัยทัศน์เป็นภาพความสำเร็จร่วมกันของสถานศึกษา การจัดให้มี โครงสร้างการบริหารที่ชัดเจน จะช่วยให้ผู้ปฏิบัติทราบบทบาทหน้าที่ขอบเขตความรับผิดชอบ ส่งผลต่อการปฏิบัติ ให้ถูกต้อง ซึ่งการใช้หลักการของพระราชรัฐต้องอาศัยการระดมความคิด เพื่อสร้างเกราะป้องกันไม่ให้ครูประพฤติ ผิดระเบียบแบบแผนและจรรยาบรรณทางวิชาชีพ มีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในปัจจุบันที่มีความทันสมัย และสอดคล้องกับการศึกษาของ รินทร์ภัส วุฒิปรีชาสิทธิ์ เรื่องแนวทางการพัฒนาธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ พบว่า หน่วยงานมีการประกาศโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการและกำหนด หน้าที่เปิดเผยเป็นการทั่วไป มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์โดยกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็น ยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์และหน่วยรับผิดชอบ นำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน (รินทร์ภัส วุฒิปรีชาสิทธิ์, 2562) และ สอดคล้องกับการศึกษาของ กัลยารัตน์ มั่นสัจย์ เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลัก ธรรมาภิบาลกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 พบว่า ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการบริหารสถานศึกษาตามความรู้ความสามารถ อย่างเสมอภาคกัน (กัลยารัตน์ มั่นสัจย์, 2565) และการศึกษาของ จันทรีวิภา จำนงการ เรื่องความสัมพันธ์ระหว่าง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 พบว่า ควรมีโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาบุคลากร ให้ประพฤติดีเป็นแบบอย่างแก่ผู้เรียนและบุคคลทั่วไปเป็นประจำอย่างเหมาะสม พัฒนาโครงข่ายและใช้แพลตฟอร์ม เพื่ออำนวยความสะดวกต่อผู้มาติดต่อราชการให้มีประสิทธิภาพ (จันทรีวิภา จำนงการ, 2564)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพื้นที่สูง กลุ่มโรงเรียน ขุนยวม-แม่เงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมมี การปฏิบัติในระดับมาก เรียงจากสูงที่สุดไปหาต่ำสุด คือ ความรับผิดชอบทางการบริหาร สูงที่สุด รองลงมา คือ ประชาธิปไตย ค่านิยมประชาธิปไตย การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ และด้านแพลตฟอร์มดิจิทัลกลาง ต่ำที่สุด ปัญหาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า สถานศึกษามีการกำหนดผู้รับผิดชอบและมอบหมายงานยังไม่ ชัดเจน ไม่มีการปรับปรุงกฎระเบียบให้มีความทันสมัยต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน การให้ให้บริการผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาไม่ทั่วถึง ไม่รวบรวม ปรับเปลี่ยนข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัลเพื่อใช้ประโยชน์และ พัฒนาบริการ ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรไม่ยึดมั่นในหลักการของประชาธิปไตย เอนเอียงเข้าข้างฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่ง แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์และเป้าประสงค์ โครงสร้างการบริหารงาน การพัฒนางาน มีเป้าหมายความสำเร็จที่ชัดเจน เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งในและนอกโรงเรียนร่วมแสดง ความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะ ส่งเสริมให้มีการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ระเบียบวินัยแก่ข้าราชการครูและบุคลากร และกำหนดรูปแบบการทำงาน โดยการนำระบบดิจิทัลมาใช้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลไปใช้และการวิจัย ครั้งต่อไป ดังนี้ ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรนำผลการวิจัยไป

กำหนดเป็นนโยบายของเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษานำไปปฏิบัติจะส่งผลให้คุณภาพการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษาควรนำผลการวิจัยกำหนดเป็นกลยุทธ์ของสถานศึกษา จัดทำโครงการ กิจกรรม การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามศักยภาพรายบุคคลและผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาทำความเข้าใจแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรมีการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาประจํารัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 2) ควรมีการวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา 3) ควรมีการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในยุคดิจิทัล

เอกสารอ้างอิง

- กมลสันต์ ศรียารัตน์. (2562). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในยุคระบบราชการ 4.0 องค์การบริหาร ส่วนตำบล บ้านหลวง อำเภอสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ใน วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขา รัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- กัลยารัตน์ มั่นสัตย์. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลกับความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- จันทร์วิภา จํานงการ. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กับ ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- จุฑากาญจน์ เก่งกลีต. (2564). การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตธรรมจักรสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา การบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธัญรัตน์ สารดวงขวัญ. (2563). การนำแนวคิดการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ไปใช้ในกรมสรรพสามิตกระทรวง การคลัง. ใน วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รินทร์ภัส วุฒิปรีชาสิทธิ์. (2562). แนวทางพัฒนาธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ. ใน วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1. (2565). แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566-2570). แม่ฮ่องสอน: กลุ่มนโยบายและแผน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานวิชาการและพัฒนาคุณภาพการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570). กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2565). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2566-2570). กรุงเทพมหานคร: ปรีเมียร์โพร.
- อำนาจ เผือกบริสุทธิ. (2560). หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนบางเสาธง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหาร การศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.